

Alt vi deler

Oppgavehefte i personvern for videregående skole

Ombudet for
barn og unge
Akershus, Buskerud og Østfold

Alt vi deler

Videregående skole

Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger. Personopplysninger er alle opplysninger som kan knyttes til deg, på en eller annen måte, som for eksempel navn, bilder, fødselsnummer, adresse, eller hva du gjør på nettet. Du har rett til å bestemme hva du vil dele om deg selv, med hvem.

FNs barnekonvensjon, som er tatt inn som en del av norsk lov, gir barn en selvstendig rett til et privatliv og et personvern. Det betyr at du har rett til å ha deler av livet ditt for deg selv.

Fra du er født, bestemmer foreldrene dine over deg og dine opplysninger. Men etter hvert som du blir eldre, skal du bestemme mer og mer selv. Dette innebærer at du har rett å kreve mer og mer privatliv, også fra dine egne foreldre.

I dag handler klassens time om personvern og delingskultur – altså hvordan vi tar vare på oss selv og hverandre når vi bruker telefoner, spill, sosiale medier og andre digitale tjenester.

Hvordan kan dere som klasse øve på å forstå hva personvern er?

Og hvordan kan dere stille spørsmål som gjør at dere styrker deres eget personvern på skolen?

Formål:

Eleven skal kunne reflektere over eget personvern i hverdagen, forstå hva personopplysninger er og hvordan personvernet påvirkes av egne og andres valg og delingspraksis.

Gjennom øktene skal eleven få innsikt i:

- Hva personvern er og betyr for dere i hverdagen
- Hvorfor det er viktig å kunne noe om personvern
- Hva gjør man når noen bryter personvernet
- Hvorfor det er viktig å ha kontroll på hva som deles om dere
- Hvordan dere kan sette grenser – og respektere andres

Deler av opplegget er hentet fra og/eller med inspirasjon fra [Tenk.faktisk.no](https://tenk.faktisk.no) | [Tenk](https://tenk.no), [Du bestemmer – lær om personvern, nettvett og kildekritikk](https://dubestemmer.no) og [Delbart? - Politiet.no](https://delbart.no)

Opplegg 1 - 15 minutter: Personvern og delingskultur gjennom quiz

Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger. Personopplysninger er alle opplysninger som kan knyttes til deg, på en eller annen måte, som for eksempel navn, bilder, fødselsnummer, adresse, eller hva du gjør på nettet. Du har rett til å bestemme hva du vil dele om deg selv, med hvem.

Aktivitet:

1. Gå inn på <https://tenk.faktisk.no/quiz/hva-kan-du-om-personvern>
2. Vis quiz på storskjerm i klasserommet
3. Del elever i par/grupper

Samtale før quiz:

Les innledning til Quiz. Var dere klar over at det finnes egne lover om retten til privatliv? Hvorfor tror dere at slike lover finnes?

Gjennomføring av quiz:

1. Gå rolig gjennom de syv spørsmålene og bruke tid på hver oppgave. Det er 7 spørsmål totalt.
2. Gå igjennom spørsmålene i felleskap, og bytt på hvilken gruppe som får svare høyt.

Inviter elevene til å reflektere høyt over hvert enkelt svar

- Var dere klar over dette?
- Var det noen av svarene som overrasket?

Opplegg 2 - 30 minutter: personvern i sosiale medier

Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger. Personopplysninger er alle opplysninger som kan knyttes til deg, på en eller annen måte, som for eksempel navn, bilder, fødselsnummer, adresse, eller hva du gjør på nettet. Du har rett til å bestemme hva du vil dele om deg selv, med hvem.

1. Les innledningen høyt (ha oppe på skjerm)
2. Del klassen inn i grupper på 3-4: Gå til [Sosial på nett | ungdomsskole/VGS](#) og se filmen «Ingenting å skjule?»
3. Gi gruppene diskusjonsoppgaver etter filmen:
 - a. Har du en venn som Lars?
 - b. Hvordan kan deling i sosiale medier påvirke klassemiljøet/skolemiljøet?
 - c. Hvor går *deres* grense for hva som er greit å dele?
4. Felles oppsummering: la gruppene svare på rundgang

Tilleggsrefleksjon hvis man ønsker å bruke en hel skoletime (45 minutter):

Det varierer stort fra person til person hvor mye man ønsker å dele om seg selv i sosiale medier.

- Hvilken informasjon tror dere at dere deler gjennom apper, spill og SoMe?
- Hva tenker dere om at den informasjonen dere deler i sosiale medier selges videre til andre selskaper for å målrettet sin reklame mot dere?
- Kan dere selv begrense hva som deles og selges av informasjon om dere? Hvordan kan dere gjøre det?

Opplegg 3 - 45 minutter: Personvern, deling og ansvar

Personvern handler om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger. Personopplysninger er alle opplysninger som kan knyttes til deg, på en eller annen måte, som for eksempel navn, bilder, fødselsnummer, adresse, eller hva du gjør på nettet. Du har rett til å bestemme hva du vil dele om deg selv, med hvem.

Gjennomfør opplegget med quizen fra tenk.no (se over)

- Se filmen [Er det delbart?](#) sammen i klasserommet (15 minutter)
- Gruppearbeid i par. Gruppene går inn på [Deltbart? - Politiet.no](#), scroller ned til «**Er det delbart? Spørsmål og svar**». Gruppene velger to spørsmål og svar som de synes er særlig viktige.
- Felles deling. Gruppene presenterer. Samle opp viktige punkter.

Prosjektets arbeidsgruppe:

Lill Therese Sørvik, Personvernombud for Akershus fylkeskommune

Lovise Omoijuanfo Ribe, Personvernombud for Buskerud fylkeskommune

Line Mostad Samuelsen, Personvernombud for Østfold fylkeskommune

Henrikke Bugdø-Aarseth, Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold

Hilde Arntsen, Ombudet for barn og unge i Akershus, Buskerud og Østfold

